

Na językach...

**Gazetka nt. języków obcych ZS Nr 1 w Kłobucku
Nr 2; I / II / 2008**

Opiekun: mgr Anna Kasprzak,

Współpraca: mgr Magdalena Trzepizur

Spis treści:

Język niemiecki

I. O Bożym Narodzeniu...

II. Czy wiesz, że... – Weißt / Weisst* du, dass...

III. Gramatyka – Rodzajnik

IV. Zwroty codziennego użytku

* Język niemiecki posiada znak szczególny „ß” i inne, czyli takie, które nie występują w innych językach jak również na klawiaturze komputera. Dlatego często w języku komputerowym (pisanie i wysyłanie e-mail) zastępuje się znak ß przez ss. Jest to technicznie uwarunkowane, po to aby serwer odbierając korespondencję e-mail nie odczytał błędnie znaku i nie zniekształcił wyrazu. W podręcznikach do nauki języka niemieckiego spotkamy pisownię przez ß. Lecz na przykład w Szwajcarii czy Liechtenstein, państwach niemieckojęzycznych, od lat 30 – tych ubiegłego wieku znak ß realizowany jest zawsze jako ss i ma to podłoże dialektalne. W Niemczech, Austrii starsza część społeczeństwa niemieckiego też posłużyć się może takim zapisem jak w Szwajcarii i Liechtenstein. Wg konsultacji mgr Anny Kasprzak z dr Kerstin Güthert (kierownik Rady Niemieckiej Ortografii przy Instytucie Języka Niemieckiego w Mannheim).

Język angielski

I. O Bożym Narodzeniu...

II. Czy wiesz, że...Kilka ciekawych detali o świącie

III. Gramatyka – Czasowniki modalne

IV. Test

I. Die Weihnachten:

Text 1: Weihnachten – das Fest der Geburt Christi, das im 4. Jhd. auf den 25. Dezember festgelegt wurde. Um diese Zeit wurde auch das heidnische Fest des wiederkehrenden Sonnengottes und bei den Germanen die Wintersonnenwende gefeiert. Das Längerwerden der Tage wurde für die Christen zum Sinnbild des Lichtes, das durch Christi Geburt in die Welt gekommen ist (Quelle: Knauer's Jugend Lexikon).

Pytanie 1: Z czym Chrześcijaństwo utożsamiało narodzenie Chrystusa?

Text 2: Weihnachten - wird in Deutschland, Österreich und in der Schweiz vom 24. bis zum 26. Dezember gefeiert. Offizielle Feiertage sind der 25. und der 26. Dezember. Die Bescherung (das Überreichen der Geschenke) findet am Abend des 24. Dezember (dem „heiligen Abend“) statt. Die Geschenke werden meist unter den Weihnachtsbaum gelegt. Weihnachten ist – vor allem für Kinder – ein großes Fest; es gibt „große“ Geschenke, an Ostern und an Nikolaus dagegen eher kleine. Am Weihnachtsabend gibt es meist ein einfaches Essen (z.B. Kartoffelsalat), das Festessen findet an den beiden Weihnachtsfeiertagen statt. Ein besonders beliebtes Festessen ist die Gans, in Österreich isst man gern auch Karpfen.

Pytanie 2: Co jest ulubioną potrawą bożonarodzeniową w Niemczech?

Wortschatz: Słownictwo:

Text 1

Weihnachten – Boże Narodzenie, można używać „das Weihnachten“ w l. poj. i „die Weihnachten“ w l. mn.
das Fest der Geburt Christi – święto ku czci narodzin Chrystusa
festgelegt wurde – (strona bierna) zostało przeniesione
um diese Zeit - w tym czasie
das heidnische Fest des wiederkehrenden Sonnengottes – pogańskie święto ku czci powracającego boga słońca
die Wintersonnenwende – zmiana położenia słońca w okresie zimy
gefeiert wurde – (strona bierna) było obchodzone
das Längerwerden der Tage – coraz dłuższe dni
zum Sinnbild des Lichtes – symbol światła
e Geburt – narodziny
in die Welt gekommen ist – pojawiło się na świecie

Text 2

Offizielle Feiertage – państwowe, urzędowe święta
Die Bescherung – obdarowanie prezentami
findet ... statt – (czasownik rozdzielny) mieć miejsce
große Geschenke – duże prezenty
an Ostern und an Nikolaus – na Wielkanoc i na Mikołajki
eher kleine – raczej małe
Am Weihnachtsabend – w wigilię
einfaches Essen – skromne jedzenie (postne np. „Kartoffelsalat“ sałatka ziemniaczana)
ein beliebtes Festessen – ulubione świąteczne jedzenie

Odpowiedzi na pytania do tekstu. 1: Z nadejściem dłuższych dni, z pojawieniem się na świecie światła; Odp. 2: geß

II. Weißt du, dass ...-czy wiesz, że ...

der Weihnachtsbaum, -bäume: Tanne (jodła), Fichte (świerk), Kiefer (sosna). Den Baum stellt man zu Weihnachten im Zimmer auf und mit Kerzen und anderem schmückt.

der Weihnachtsmarkt – targ ten odbywa się przed Bożym Narodzeniem. Można tu kupić prezenty (Geschenke), ozdoby choinkowe (Schmuck für den Weihnachtsbaum) itd. Jeden z bardziej znanych to targ w Norynbergii (Weihnachtsmarkt in Nürnberg)

der Adventskalender – Kalendarz adwentowy

kalendary z obrazkami jest przeznaczony głównie dla dzieci. 24 obrazki tworzą okienka, które otwiera się każdego dnia w adwencie. Okienko może zawierać słodycze, symbolizuje nadchodzące Boże Narodzenie. W Niemczech, Austrii, Szwajcarii popularne są także tzw. wieńce, stroiki adwentowe (często z 4 świecami, które symbolizują 4 niedziele w czasie adwentu). Zawieszają się je na drzwiach wejściowych domu lub kładzie na stole.

III. Grammatik - Rodzajnik:

- w j.niemieckim rzeczownik występuje z rodzajnikiem (wyjątki to np. nazwy większości państw Polen, Deutschland, ale: die Ukraine, die Schweiz, die Türkei). Wyróżniamy 3 rodzaje: r.męski (Maskulinum rodzajnik „der”), r. żeński (Femininum rodzajnik „die”), r. nijaki (Neutrum rodzajnik „das”). Liczba mnoga wszystkich rzeczowników ma jeden wspólny rodzajnik (die).

- Rodzajnik może być określony (der, die, das). To znaczy, że rzeczownik (np. jakaś osoba, jakiś przedmiot) jest bliżej określony, charakteryzowany w opowiadaniu (Der Tisch ist alt – stół jest stary). W nauce j.niem. należy uczyć się od początku rzeczowników wraz z ich rodzajnikiem. To ułatwi dalszą naukę tego języka. Na początku wydaje się to trudne, ale wraz z nauką nabieramy coraz większej pewności siebie i wprawy.

-Kiedy jeszcze użyjemy rodzajnika określonego?

-- Jeśli rzeczownik określa:

a) rzecz, zjawisko jedyne i niepowtarzalne:

der Mond (księżyc), die Sonne (słońce), der Himmel (niebo), die Erde (ziemia), die Welt (świat), das Paradies (raj)...

b) grupę, społeczność:

die Regierung (rząd), die Gesellschaft (społeczność)...

c) zjawisko abstrakcyjne i pojęcia ogólne:

die Natur (przyroda), das Schicksal (los), der Tod (śmierć), die Geburt (narodziny)...

d) pory roku, miesiące, pory dnia, posiłki:

der Herbst (jesień), das Januar (styczeń), der Abend (wieczór), das Frühstück (śniadanie)...

e) nazwę geograficzną:

die Türkei (Turcja), der Iran (Iran), die Niederlande (Holandia), die Philippinen (Filipiny)

f) nazwę ulicy: *Sie wohnt in der Gartenstraße – ona mieszka na ulicy Ogrodowej.*

g) nazwę niemieckiej gazety, czasopisma: *der Spiegel, die Zeit, das Bild, die Welt*

-Jeśli przedmiot lub osoba są nieokreślone (ein, eine, ein), niewidoczne i nieznane są dla nas bliżej jego cechy, pierwszy raz wspominamy o nim w naszej wypowiedzi, używamy rodzajnika nieokreślonego (Das ist ein Tisch – to jest (jakiś) stół). W liczbie mnogiej rzeczowniki nie posiadają rodzajnika nieokreślonego.

-Kiedy jeszcze użyjemy rodzajnika nieokreślonego?

a) Po wyrażeniu „es gibt”:

Hute gibt es ein interessantes Programm – Dzisiaj jest interesujący program.

b) po wyrażeniu porównań:

Sie ist so lieb wie ein Engel – Ona jest kochana jak anioł.

c) przed rzeczownikiem z przydawką, który pełni rolę orzecznika:

Heute ist ein schöner Tag – dzisiaj jest piękny dzień.

{Uwaga: Rodzajnik nieokreślony w połączeniu z wyrażeniami: *ein wenig (trochę), ein paar (kilka, ein bisschen (trościzkę) nie odmienia się przez przypadki w j.niem.: mit ein paar Euro – z kilkoma Euro }*

-Gdzie stosujemy rodzajniki określone i nieokreślone?

W życiu codziennym, przy opisie naszych spostrzeżeń, wrażeń, w relacjach:

- Jeżeli rozpoczynamy opis jakiejś osoby, przedmiotu, rozpoczynamy od zastosowania rodzajnika nieokreślonego. W następnym zdaniu charakteryzujemy bliżej nasz przedmiot lub osobę, dlatego używamy rodzajnika określonego. W dalszej części naszego tekstu możemy zamienić rzeczownik z określonym rodzajnikiem na zaimek osobowy (tutaj: er - on), np.: Das ist ein Tisch. Der Tisch ist sehr alt. Der Tisch ist 100 Jahre alt. Er ist sehr schön. – To jest stół. Stół jest bardzo stary. (Ten) Stół ma 100 lat. On jest bardzo piękny.

Ćwiczenie 1: wstaw w puste miejsce rodzajnik określony lub nieokreślony oraz właściwy zaimek osobowy.

I: Das ist ..... Computer (1). ..... Computer (2) ist sehr modern (bardzo nowoczesny) und aus diesem Grunde kostet viel (i z tego powodu dużo kosztuje). ..... (3) gefällt mir sehr (...bardzo mi się podoba). Ich kaufe ihn vielleicht im nächsten Monat (Może go kupię w przyszłym miesiącu).

Odpowiedzi I: (1) ein, (2) Der, (3) Er

II: Das ist ..... Haus (dom) (1). ..... Haus (2) ist schön und sehr groß (piękny i bardzo duży). ..... (3) ist sicher mit Geschmack eingerichtet (. jest z pewnością urządzone z gustem). Hier wohnt jemand, der sehr reich ist. (tu mieszka ktoś, kto jest bardzo bogaty)

Odpowiedzi II: (1) ein, (2) Das, (3) Es

Ćwiczenie 2: Wpisz rodzajnik, tam gdzie to konieczne:

1. Schau mal ..... tolle Lampe! (popatrz, fajna lampa). ..... Lampe ist aus den 70-er Jahren. („ta“ lampa jest z lat 70 -tych)

2. Da steht ..... Fernsehapparat (tam stoi telewizor). ..... Fernsehapparat ist aber schwarz-weiß („ten“ telewizor jest jednak czarno-biały).

3. Ist das nicht .....? (Czy to nie jest radio?). ....Radio sieht untypisch aus. („to“ radio wygląda nietypowo).

4. Komm bitte, ich sehe hier ..... Figuren. (Podejdź proszę, widzę tu figurki). Was meinst du, aus welchem Jahrhundert sind .... Figuren? (jak myślisz, z którego wieku są figurki?)

Odpowiedzi ćw 2: 1. eine, Die; 2. ein, Der; 3. ein, Das; 4. -, die

IV. Zwroty codziennego użytku:

a) Powitanie – BEGRÜßEN:

Guten Morgen Hans, Frau ... Wie geht's dir / Ihnen? –Dzień Dobry Hans, ... Co u Ciebie?

Guten Tag - Dzień Dobry (używamy najczęściej po godz. 12. 00)

Guten Abend – Dobry Wieczór

Tag Monika – skrócone powitanie Dzień Dobry

Hallo, wie geht's dir/Ihnen/euch? – Cześć, co u Ciebie/Pani, Pana, Państwa/was?

Hallo, wir haben uns lange nicht gesehen. – Cześć, dawno się nie widzieliśmy

b) Przedstawianie innych – ANDERE VORSTELLEN

Darf ich vorstellen? Das ist... – Czy mogę przedstawić ? To jest ...

Also, das ist.. – A więc, to jest...

Przedstawianie siebie – SICH SELBST VORSTELLEN

Mein Name ist .. – nazywam się ..

Ich bin...-jestem ...

Ich heiße ... - nazywam się ..

c) Pożegnanie - VERABSCHIEDEN

Auf Wiedersehen. – Do Widzenia

Dann mach's gut. – a więc trzymaj się

Dann bis heute abend.- No to do wieczora

Bis später. / Bis dann. – Na razie

Tschüs. Wir müssen leider gehen. – Cześć (na pożegnanie). Niestety musimy już iść.

c) Opis osób – PERSONEN BESCHREIBEN

Er / Sie ist ... groß und hat ... Augen / Haare.- on/ ona ma ..... wzrostu i ma .....oczy /włosy.

Seine / Ihre Haare sind ...- Jego / jej włosy są ...

Er / Sie ist ... alt.-On /Ona ma ..... lat.

Er / Sie ist ziemlich klein / relativ hübsch / etwas größer.-On/Ona jest dość niska / względnie ładna / trochę wyższa.

Er / Sie wohnt in ... – On/Ona mieszka w .....

d) Porównanie osób – PERSONEN VERGLEICHEN

A ist nicht so groß wie B.-A nie jest tak wysoki jak B.

A ist größer / schlanker als B. – A jest wyższy / szczuplejszy od B.

A hat ebenso wie ich ...-A ma tak samo jak ja .....

Opracowanie: mgr Anna Kasprzak, nauczyciel języka niemieckiego w ZS nr 1w Kłobucku

CHRISTMAS

Christmas, also referred to as **Christmas Day** or **Christmastide**, is an annual holiday falling on December 25 or January 7 that honors and celebrates the birth of Jesus of Nazareth. His birth, which is the basis for the transcultural Western calendar, has been determined by modern historians as having occurred between 8–4 BC, and is traditionally told to have taken place in a stable within the city of Bethlehem. The specific date of celebration for Jesus' birth is traditional, and is generally believed to have been influenced by the dates of pre-Christian festivals—usually the Roman festival of Dies Natalis Solis Invicti —rather than having been based on historical data or reference.

Modern customs of the holiday include gift-giving, church celebrations, and the display of various decorations—including the Christmas tree, lights, mistletoe, nativity scenes and holly. The jolly mythological figure Santa Claus (or Father Christmas) is also a large part of Christmas, whereas he is traditionally believed by millions of children as being a bringer of gifts on or before Christmas Day. Santa is generally believed to be the result of the syncretization of Saint Nicholas with elements from pagan Nordic and Christian mythology, and owes his modern appearance mostly to 19th century media.

Christmas is celebrated throughout the Christian population, but it is also celebrated by many non-Christians, usually because of its cultural status and its non-sectarian winter-related traditions. The holiday is widely celebrated around the world, including in the United States, where it is celebrated by 96% of the population.

The word *Christmas* originated as a contraction of "Christ's Mass". It is derived from the Middle English *Christemasse* and Old English *Cristes mæsse*, a phrase first recorded in 1038, compounded from Old English derivatives of the Greek *christos* and the Latin *missa*. In early Greek versions of the New Testament, the letter *X* (chi), is the first letter of Christ. Since the mid-16th century *X*, or the similar Roman letter *X*, was used as an abbreviation for Christ. Hence, Xmas is often used as an abbreviation for Christmas. After the conversion of Anglo-Saxon Britain in the very early 7th century, Christmas was referred to as *geol*, the name of the pre-Christian solstice festival from which the current English word 'Yule' is derived.

Vocabulary

Annual	doroczny, coroczny	whereas	podczas gdy
Occur	pojawiać się	contraction	sprzeczność
Stable	stajnia	derive from	pochodzić, wynikać
Bethlehem	Betlejem	compound from	złożony z
Influence	wpływać	derivative	zapożyczenie
Customs	obyczaje	abbreviation	skrót
Include	zawierać	Yule	Boże Narodzenie
Christmas tree	choinka		
Mistletoe	jemiola		
Nativity scene	szopka		
Holly	gwiazda betlejemska		
Jolly	wesoły		
Santa Claus	Święty Mikołaj		

II. Some interesting details about the world

CAIRO (AFP) - A team of US archaeologists has discovered the ruins of a city dating back to the period of the first farmers 7,000 years ago in Egypt's Fayyum oasis, the supreme council of antiquities said on Tuesday.

"An electromagnetic survey revealed the existence in the Karanis region of a network of walls and roads similar to those constructed during the Greco-Roman period," the council's chief Zahi Hawwas said.

The remnants of the city are "still buried beneath the sand and the details of this discovery will be revealed in due course," Hawwas said.

"The artefacts consist of the remains of walls and houses in terracotta or dressed limestone as well as a large quantity of pottery and the foundations of ovens and grain stores," he added.

The remains date back to the Neolithic period between 5,200 and 4,500 BC.

The local director of antiquities, Ahmed Abdel Alim, said the site was just seven kilometres (four miles) from Fayyum lake and would probably have lain at the water's edge at the time it was inhabited.

Vocabulary

Cairo	Kair	remnants	pozostałości
Supreme	naczelny	beneath	poniżej
Survey	ogłędziny, ekspertyza	in due course	w odpowiednim czasie
Existence	istnienie	remains	pozostałości (budynku)
Period	okres	limestone	wapień
Pottery	ceramika	oven	kuchenka, piekarnik
Grain	ziarno		

III. Grammar

Modal verbs czyli czasowniki modalne

CAN / COULD

Can – używamy aby wyrazić:

- zdolność: *I can see a plane in the sky.*
- umiejętność: *I can fly.*
- pozwolenie lub zakaz: *You can look at the pictures but you can't take photos there.*
- prośbę lub pytanie o pozwolenie: *Can I sit next to you?*

Zastosowanie w zdaniu:

- czasownik **can** ma taką samą formę we wszystkich osobach
- po **can** stawiamy czasownik w bezokoliczniku
- w pytaniach **can** wychodzi przed podmiot

Could – używamy aby wyrazić:

- zdolność i umiejętność robienia czegoś w przeszłości: *He could swim when he was five.*
- prośbę w sposób bardziej uprzejmy: *Could you repeat it, please?*

Forma czasownika **could** zachowuje się tak samo jak w przypadku **can**!

MUST / MUSTN'T / HAVE TO

Must – używamy aby wyrazić:

- nakaz lub regułę *You must keep your room tidy!*
- silną chęć *I must have this computer!*

Zastosowanie w zdaniu:

- czasownik **must** ma taką samą formę we wszystkich osobach
- po **must** stawiamy czasownik w bezokoliczniku
- czasownik **must** występuje tylko w czasie teraźniejszym
- w pytaniach **must** wychodzi przed podmiot

Mustn't – używamy gdy:

- zabraniamy komuś czegoś *You mustn't sit here!*
- mówimy, że nie wolno nam czegoś robić *I mustn't smoke*

Have to – używamy gdy jesteśmy zmuszeni przez kogoś do zrobienia czegoś:

I have to get up early every day.

Czasownik ten występuje w różnych czasach.

Zastosowanie w zdaniu:

- po **have to** stawiamy czasownik w bezokoliczniku
- w pytaniach czasownik **have to** potrzebuje pomocy **do, does lub did** (w zależności od czasu)
- w przeczeniach również wymagane są operatory **do, does lub did**

IV. Test

1. Uzupełnij zdania używając **can, could, can't, couldn't** oraz wykorzystując następujące czasowniki: **sing, swim, talk, help, hear, ride, go, play, dance**.

1. *When she was six she ..... all day.*
2. *When he was twenty he ..... all night.*
3. *Say it again. I ..... you.*
4. *When they were in Italy, they ..... in the sea for hours.*
5. *..... you ..... me with my homework, dad?*
6. *When she was two, she ..... a bike. She was too small.*
7. *Sorry. I ..... to the cinema with you. I'm busy.*
8. *Parrots ....., but they .....*

2. Napisz następujące zdania w formie pytającej.

1. *Terry can skate.*

.....

2. *My grandfather could ride a horse.*

.....

3. *People could use a computer twenty years ago.*

.....

4. *Andy can run a hundred metres in 9 seconds.*

.....

5. *Andy's friend can run faster than him.*

.....

6. *He could stay under water for two minutes.*

4. Uzupełnij zdania, używając **must, mustn't, have to, has to, don't have to, doesn't have to**.

1. *I ..... see this film! I love thrillers.*
2. *Four-year-old children ..... go to school.*
3. *Johnny is ill and he ..... take some medicine.*
4. *You ..... touch this frying pan. It's hot!*
5. *We ..... go skiing in the Alps next year!*
6. *Rick ..... write these words in his notebook because he knows them all.*
7. *You ..... work hard if you want to have good marks.*

Opracowanie: mgr Magdalena Trzepizur, nauczyciel języka angielskiego
w ZS Nr 1 w Kłobucku